

Результати маркетингового дослідження ринку протипухлинних препаратів, що використовуються у лікуванні гострих лейкозів
Немченко А.С., Цурікова О. В., Ніколаєва Ю. Є.

Кафедра організації та економіки фармації

Національний фармацевтичний університет

м. Харків, Україна

economica@ukr.net

За даними Національного канцер-реєстру в Україні лейкози стабільно займають перші позиції у структурі захворюваності та смертності дитячого населення (від 0 до 17 років). Крім цього, лейкози є основною причиною смертності хворих на злоякісні патології серед пацієнтів у віці від 17 до 25 років. Фармацевтичне забезпечення хворих на лейкози здійснюється в Україні централізовано за рахунок бюджетів різних рівнів у рамках виконання державної цільової програми «Онкологія», яка затверджена до 2016 р.. За умов нестабільної ситуації на валютному ринку та дефіциту ресурсів у вітчизняній системі охорони здоров'я важливим напрямком досліджень є проведення маркетингового аналізу асортименту протипухлинних препаратів (ПП), що використовуються у схемах хіміотерапії (ХТ) лейкозів. Перш за все, результати маркетингових досліджень фармацевтичного ринку можуть бути використані у формуванні раціональної структури закупівель лікарських препаратів (ЛП) та оптимізації процедури проведення державних тендерних торгів. Зазначене й обумовило основний напрямок наших досліджень.

У роботі використовувалися аналітичний та порівняльний методи маркетингового аналізу асортименту ЛП. Об'єктами дослідження були обрані дані ДП «Державний експертний центр» (ДП ДЕЦ) МОЗ України з реєстрації ПП станом на 1.05.2014 р., а також клінічних протоколів, а саме схеми ХТ, що затверджені відповідними наказами МОЗ України за спеціальністю «Гематологія» (зі змінами). Крім цього, у дослідженнях використовувалися матеріали Державного формуляру (ДФ) лікарських засобів (ЛЗ) 6-випуску за розділами 13 «Гематологія. ЛЗ», 19 «ЛЗ, для лікування злоякісних новоутворень» ДФ ЛЗ, що затверджений наказом МОЗ України від 08.04.2014 № 252.

На першому етапі досліджень необхідно було окреслити сегмент ринку ПП, що використовуються у ХТ гострого лімфоїдного лейкозу (ГЛЛ) - код за МКХ-10: С 91.0; С 91.5) та гострого мієлоїдного лейкозу (ГМЛ) - код за МКХ-10: С 92.0, С 92.4, С 92.5, С 93.0, С 94.0, С 94.2). Для реалізації зазначеного напрямку були проаналізовані схеми ХТ, що представлені у вищезазначених клінічних протоколах та розділах ДФ ЛЗ. За результатами аналізу схем ХТ ГЛЛ та ГМЛ була сформована вибірка протипухлинних препаратів, до якої

увійшло 18 найменувань ЛЗ. Так, було встановлено, що діючими клінічними протоколами та ДФ ЛЗ у лікуванні ГЛЛ рекомендовано застосовувати: вінкристин; даунорубіцин; аспарагіназу; метотрексат; циклофосфамід; цитарабін; меркаптопурин; етопозид; доксорубіцин; тіогуанін; кальцію фолінат; мітоксантрон; іфосфамід; іматиніб; ідарубіцин; філграстим; флударабін. Схеми ХТ, що наведені у протоколі надання медичної допомоги хворим на ГМЛ, містять наступні найменування препаратів: метотрексат; цитарабін; ідарубіцин; філграстим; флударабін; третиноїн. За даними аналізу даних ДП ДЕЦ МОЗ України встановлено, що із вищенаведеного переліку ПП відсутня реєстрація за такими найменування ЛЗ, як даунорубіцин, меркаптопурин, тіогуанін.

Всього в Україні зареєстровано 70 торгових найменувань ЛП (без урахування форм випуску), що рекомендовані для застосування у ХТ гострих форм лейкозів. Встановлено, що за міжнародними непатентованими назвами (МНН) препарати представлені нерівномірно. Так, найбільша кількість торгових найменувань ПП представлена за препаратами доксорубіцину (11 найменувань), друге місце займають ЛП філграстим (9 найменувань препаратів), третю позицію займають препарати етопозиду (8 найменувань ЛЗ). Якщо розглядати розподіл ПП з урахуванням всіх форм випуску, то найбільша кількість препаратів представлена у групі метотрексату (49 найменувань ЛЗ), на другій позиції представлені ПП з групи доксорубіцину (29 найменувань), а на третій – філграстиму (22 найменувань препаратів).

Важливою характеристикою сегменту ринку, що досліджується, є його імпортозалежність. Встановлено, що співвідношення між препаратами вітчизняного та імпортного виробництва дорівнює 40%:60%. Особливе занепокоєння викликає той факт, що за 8-ма МНН у 100% складі представлені препарати імпортного виробництва. Насамперед, це таке найменування, як вінкристин, L-аспарагіназа, метотрексат, кальцію фолінат, іфосфамід, іматиніб, флударабін та третиноїн. Вітчизняними виробниками ПП освоєно випуск лише 7 найменувань препаратів за МНН у незначному діапазоні форм випуску та дозувань, чого не можна сказати про імпортні фармацевтичні компанії. У структурі торгових найменувань ПП без урахування форм випуску препарати вітчизняного виробництва складають всього 12,9%, а з урахуванням форм випуску – 15,1%. Найбільша кількість торгових найменувань вітчизняного виробництва як з урахуванням форм випуску, так і без урахування форм випуску, припадає на препарати доксорубіцину. За технологічною формою асортимент препаратів, що досліджується, розподілився таким чином: розчини – 68,2%; таблетки, капсули – 12,3% ; порошки для виготовлення розчинів – 18,9%.

У перспективі результати представлених досліджень будуть використані у проведенні фармакоеконімічних досліджень раціональності застосування різних схем ХТ.